

MÚZEUM v ŠKOLE

VZDELÁVACIE A TVORIVÉ
PROGRAMY
PRE PREDŠKOLÁKOV
A ŠKOLSKÚ MLÁDEŽ

VLASTIVEDNÉ MÚZEUM V POVAŽSKEJ BYSTRICI
v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja

Šk. rok:

2026 / 2027

Obsah

O našej múzejnej pedagogike	4
Ako postupovať pri rezervácii programu	5
Cenník programov	5
EDUKAČNÉ PROGRAMY	6
A/ prírodovedné - Mgr. Lucia Bednárová, PhD., biologička	
Tajomstvá včelieho úľa	6
Prírodná lekárň	6
Život v našej prírode	7
Skameneliny - svedkovia dávnej minulosti	7
Život ukrytý v bunke	8
B/ historické - PhDr. Dominika Kukučová, historička	
Rytierstvo a dvorská láska	8
Dve tváre Matúša Čáka Trenčianskeho. Sú legendy o ňom pravdivé?	9
Temní páni hradu Bystrica: osudy bratov Podmanických	9
Spoznaj hrady vo svojom kraji	10
Bol raz jeden hrad	10
Poklady v múzeách	11
C/ etnologické - Mgr. Petronela Rágulová, PhD., riaditeľka múzea	
Voda v ľudových zvykoch	12
Svet detských hračiek	12
Spoznávame svoj región: Mariková - dolina tradícií	13
Spoznávame svoj región: Púchovská modrotlač	13
C/ etnologické - Mgr. Martin Malo, etnológ	
Čo ukrýva truhlica?	14
Podme sa báť! Strašidlá našich predkov	14
D/ religionistické - Mgr. Petronela Rágulová, PhD., riaditeľka múzea	
Prehľad svetových náboženstiev	15
Islam	15

TRADIČNÉ REMESLÁ	16
Práca s drevom	16
Plstenie	16
Drôtovanie	17
Práca so šúpolím	17
Šitie z filcu	17
VÝTVARNÉ TECHNIKY	18
Dekorovanie tašky fixkami alebo sprejmi na textil	18
Zvieratko dekorované tkaním	18
Výroba dekorácie s reliéfmi skamenelín	18
Práca s papierom	19
TEMATICKÉ TVORIVÉ DIELNIČKY	20
Sviatočné tvorenie	20
Sezónne tvorenie počas roka	20-21
Personalizované darčeky pre blízkych	21-22

O našej múzejnej pedagogike

Vlastivedné múzeum v Považskej Bystrici tvorí vzdelávacie programy pre školy už viac ako 15 rokov. Nakoľko múzeum nedisponuje dostatočnými priestormi pre prácu s verejnosťou, svoju nevýhodu sa snažilo premeniť na výhodu, a tak postupne nadviazalo úzky kontakt s predškolskými a školskými zariadeniami, ako aj centrami voľného času.

Programy je možné prispôbiť podľa konkrétnych požiadaviek učiteľa a aktuálne preberaného učiva. Po dohode uskutočňujeme programy v sídle nášho múzea alebo vo vašej škole.

- ✓ *Programy múzejnej pedagogiky nadväzujú na školské učivo, zároveň ponúkajú neformálny spôsob vzdelávania, vďaka ktorému sa učenie stáva zážitkom.*
- ✓ *Tvorivé aktivity podporujú kreatívne myslenie a manuálne zručnosti detí.*

Garantmi vzdelávacích programov sú odborní pracovníci múzea pôsobiaci v oblasti spoločenských a prírodných vied. Veľký záujem zo strany škôl je aj o remeselné, výtvarné a kreatívne techniky.

Piliermi našej múzejnej pedagogiky sú

- ❖ odborné poznávanie
- ❖ láska k prírode
- ❖ vzťah k tradíciám
- ❖ zážitkovosť vzdelávania

Ako postupovať pri rezervácii programu

- pozrite si našu ponuku vzdelávacích a tvorivých programov
- obrázky ponúkajú ilustračný vzor aktivity, po dohode s pedagógom možno prispôbiť (pedagóg si môže vybrať druh aktivity, použitý materiál atď.)
- zvážte si vek detí, ich počet, vhodnosť témy pri cieľovú skupinu, priestory na realizáciu a vhodný termín
- zavolajte alebo napíšte svoju požiadavku našej koordinátorke:
Ing. Monika Roncová
monika.roncova@muzeumpb.sk
[+421 901 918 848](tel:+421901918848), [+421 042 426 0228](tel:+4210424260228)
- výsledkom komunikácie bude ponuka programu spolu s cenovou kalkuláciou
- termín pre vás v kalendári rezervujeme; v prípade problémov je potrebné skupinu včas odhlásiť, aby sa termín uvoľnil pre ostatné deti

Cenník programov

- vyučovacia hodina (45 minút) – 2€ / žiak
+ 1€ v prípade použitia tlačeneho pracovného listu pre každého žiaka osobitne
- tvorivá dielňa (45 minút) – od 3€ do 10€ / žiak
cena závisí od použitého materiálu

EDUKAČNÉ PROGRAMY

A/ prírodovedné – Mgr. Lucia Bednárová, PhD., bioložka

Tajomstvá včelieho úľa

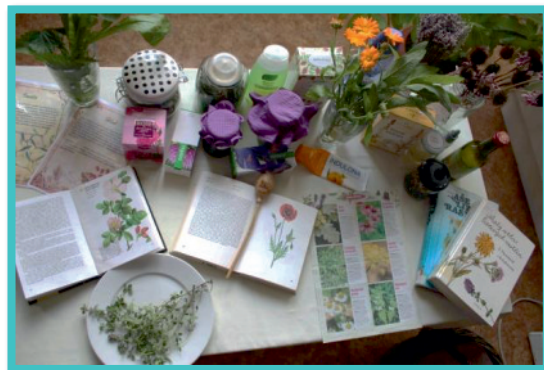
Vzdelávací program, ktorý interaktívnou formou vysvetľuje význam včiel v prírode a dôležitosť zachovania pestrého a vhodného prostredia pre ich život. Žiaci sa oboznámia s telom včely medonosnej, jej životným cyklom aj s vysokou organizovanosťou včelieho spoločenstva. Oblečú si včelársku kuklu, v prípade priaznivého počasia si v exteriéri vyskúšajú prácu so včelárskym dymákom a hravou formou pochopia dôležitosť včiel pri opeľovaní. Vhodné pre menšie deti.

Prírodná lekáreň

Vzdelávací program zameraný na spoznávanie bežných druhov liečivých rastlín a ich významu pre človeka. Prostredníctvom prezentácie a ukážok sušených bylín sa žiaci naučia rozpoznávať najznámejšie druhy, zistia, ktoré časti rastlín sa využívajú a aké liečivo účinné sa s nimi spájajú. Oboznámia sa so zásadami správneho zberu, sušenia a uskladnenia bylín, ako aj s rôznymi spôsobmi ich ďalšieho využitia. Súčasťou programu bude aj ochutnávka troch druhov bylinkových čajov, pri ktorej si žiaci môžu porovnať ich vôňu či chuť. Nadobudnuté poznatky si na záver upevnia hravou formou.

Vzhľadom na ochutnávku bylinkových čajov, prosíme vyučujúceho/-u, aby overil/-a u žiakov alergie na známe liečivé byliny.

Život v našej prírode

Prehliadka vystavenej expozície zvierat v priestoroch múzea. Deti spoznajú formou dermoplastických preparátov naše lesné zvieratá, vodné vtáctvo a ryby. Výklad (obohatený o nahrávky zvukových prejavov živočíchov) nie je zameraný na učebnicové memorovanie faktov, ale na ukázanie toho, ako z obyčajného pozorovania stavby tela zvierat možno získať informácie o ich živote. Žiaci pochopia, že pre zachovanie živočíšnych druhov treba chrániť nielen samotné živočíchy, ale aj ich prirodzené prostredie. Mladšie deti sa napokon zahrajú na frotážovom pulte so stopami zvierat.

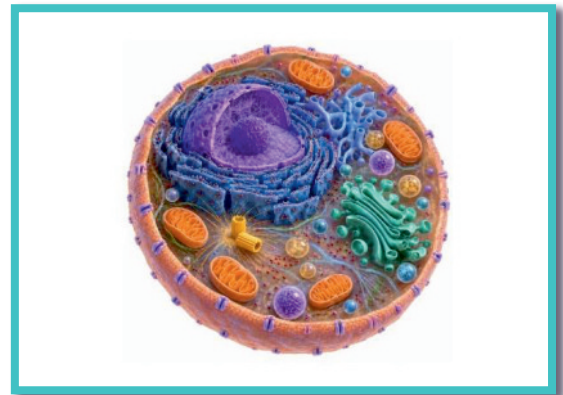
Skameneliny – svedkovia dávnej minulosti

Ako vyzerala Zem pred miliónmi rokov a aké organizmy ju kedysi obývali? Ako dnes vieme, že v minulosti žili živočíchy a rastliny, ktoré už dávno vyhynuli? Edukačný program zavedie žiakov až do dávnej minulosti a priblíži im, čo sú skameneliny, ako vznikajú a aké informácie nám poskytujú o niekdajšom živote a prostredí. Prostredníctvom modelov prehistorických živočíchov a ukážok skamenelín spoznajú vybrané organizmy a primerane svojmu veku sa oboznámia aj s prácou paleontológov. Súčasťou programu je praktická aktivita s ohľadom na vek detí – hra na paleontológov (hľadanie skamenelín v piesku a ich opatrné odkrývanie) alebo pozorovanie skamenelín pomocou stereomikroskopu. Program je možné doplniť aj tvorivou aktivitou – výrobou vlastného reliéfu so skamenelinami.

Život ukrytý v bunke **NOVINKA!!!**

Vzdelávací program predstaví žiakom bunku ako základnú stavebnú a funkčnú jednotku živých organizmov. S ohľadom na vek sa deti jednoduchou a názornou formou oboznámia s rozdielmi medzi jednobunkovými a mnohobunkovými organizmami, so základnými časťami bunky a ich funkciami, ako aj s rozdielmi medzi rastlinnou a živočíšnou bunkou. Dozvedia sa tiež, prečo sú mikroskopy dôležitým nástrojom pri skúmaní sveta, ktorý voľným okom nevidíme. Získané vedomosti si upevnia hravou formou a pozorovaním vybraných trvalých preparátov prostredníctvom mikroskopu.

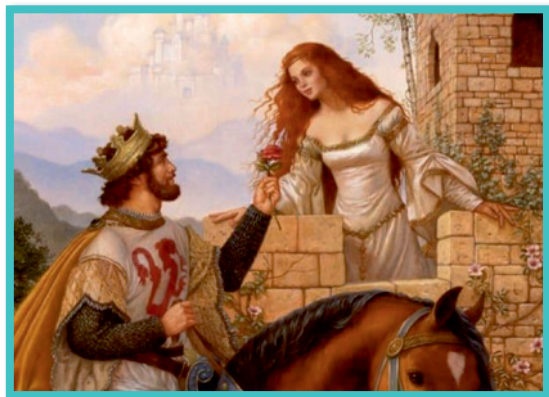

Obr. vytvorený pomocou AI

B/ historické – PhDr. Dominika Kukučová, historička

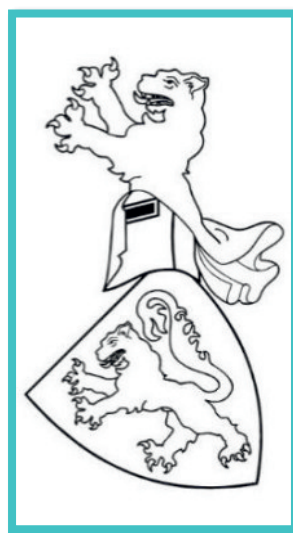
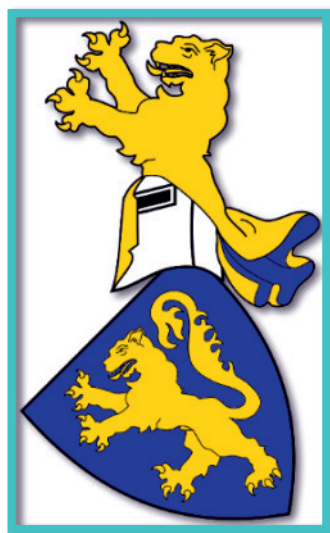
Rytierstvo a dvorská láska

- rytierstvo – stredoveký fenomén
- cesta k pasovaniu a život rytierov v skratke
- príklady uhorských rytierov
- dvorská láska – inšpirácia pre dnešné vzťahy?

Dve tváre Matúša Čáka Trenčianskeho. Sú legendy o ňom pravdivé?

- reálny pohľad na osobnosť MČT – fakty zo života, úspechy a pády
- zaujímavosti z osobného života
- mýty, legendy – tradované nepravdy v učebných osnovách a učebniciach
- interaktívna časť: vedomostný kvíz / maľovanka erbu / výroba vlastného erbu

Temní páni hradu Bystrica: osudy bratov Podmanických

(regionálne dejiny)

- životné osudy, majetkové pomery Jána a Rafaela Podmanického
- hrad Bystrica v dobách bratov Podmanických
- výroba vlastného erbu

Spoznaj hrady vo svojom kraji

(regionálne dejiny)

- príbehy známych aj neznámych hradov Trenčianskeho kraja
- základná terminológia (hrad, zrúcanina, kaštieľ, zámok, kúria)
- práca so slepou mapou hradov Trenčianskeho kraja (pre starších žiakov)
- navrhni si vlastný hrad (pre mladších žiakov)

Bol raz jeden hrad... **NOVINKA!!!**

(hravá regionálna výchova pre predškolákov a 1. ročník ZŠ)

- stručný opis života na stredovekom hrade
- rozprávkové podanie historických faktov
- interaktívne hry, ktoré sú súčasťou príbehu
- možnosť jednoduchšej tvorivej dielničky – tvorba z papiera

Poklady v múzeách

- program, ktorý prepája históriu s muzejníctvom!

- čo sú múzeá a čo sa v nich ukrýva?
- aký význam majú múzeá pre spoločnosť?
- stručná charakteristika práce historika v múzeu
- prezentácia vybraných zbierkových predmetov z fondu histórie VM v PB
- interaktívna časť: fyzické ukážky múzejných zbierok, doplňovačka

Voda v ľudových zvykoch

- oboznámenie s využitím vody v živote našich predkov
- prehľad zvykov kalendárneho cyklu a obradov životného cyklu

Svet detských hračiek

- prvé nálezy detských hračiek
- hračky v jednotlivých historických obdobiach (stredovek – novovek – súčasná doba)
- špecifiká ľudovej hračky
- príbehy vybraných hračiek, tzv. kultové hračky

Spoznávame svoj región: Mariková – dolina tradícií

– zážitková regionálna výchova!

- komentovaná prehliadka expozície tradičného bývania v Hornej Marikovej – Modlatíne (izba, pitvor, komora; ukážky autentických predmetov ľudovej kultúry regiónu; každodenný život v dedine; zvyky a povery)
- vybraný náučný film o marikovskej doline (v spolupráci s o. z. SZ Spektrum a OÚ Horná Mariková: Po stopách povestí marikovskej doliny / Chodník marikovským chotárom / Marikovská dolina piesní)
- možnosť tvorivej dielne (v spolupráci s OÚ Horná Mariková, výber po dohode)

Spoznávame svoj región: Púchovská modrotlač

- historické súvislosti modrotlačovej tradície na Slovensku
- stručná história modrotlačovej dielne rodiny Trnkovcov v Púchove
- postup práce pri farbení látok indigom
- krátke video modrotlačiaru Petra Trnku z Ivanky pri Dunaji

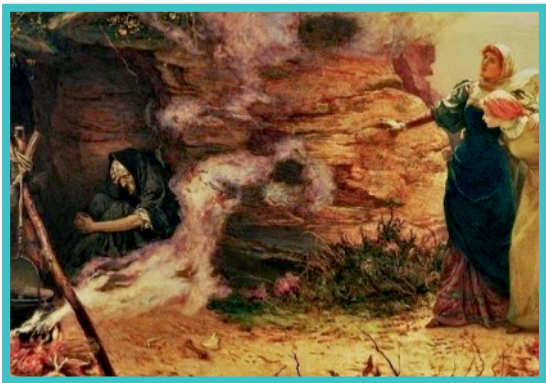
Čo ukrýva truhlica? **NOVINKA!!!**

- spoznávanie ľudového odevu pre menšie deti - kurátor vyberá jednotlivé odevné súčiastky; deti hádajú, na čo odevné súčiastky slúžili a kto ich nosil; hmatom skúsia rozlíšiť prírodné materiály ako konope, ovčia vlna, plátno rôznych druhov, koža.
- tvorivá aktivita Výroba vlastného kroja – deti zdobia kartónovú maketu kúskami odevu a ozdôb / vymaľovanie kartónovej makety.
- pre materské školy – vyfarbovanie maľovaniek s regionálnym ľudovým odevom

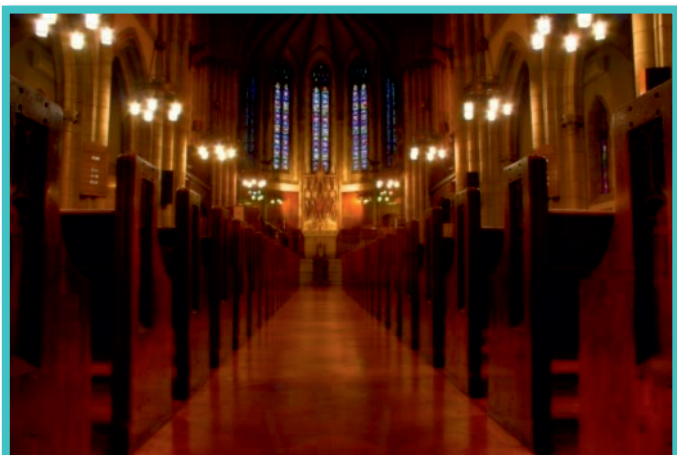
Pod'íme sa báť! Strašidlá našich predkov. **NOVINKA!!!**

- náučná prezentácia s cieľom oboznámiť deti s existenciou tajomných bytostí, na ktoré naši predkovia verili (víly, svetlonosi, černokňažníci, vodník, čert, had, zmok, strigy, upíri...)
- mátohy v papradnianskej doline
- pracovný list – úlohy, maľovanky
- ukážka drevorezieb Štefana Meliša

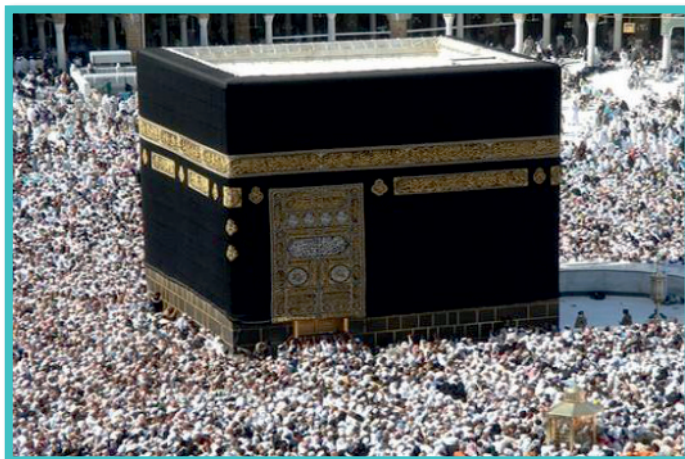
Prehľad svetových náboženstiev

- rozdelenie náboženských systémov
- polyteistické náboženské systémy
- monoteistické náboženstvá (judaizmus, kresťanstvo, islam)
- potreba náboženskej tolerancie

Islam

- osobnosť Mohameda (cca 570 – 632), zakladateľa islamu
- prehľad základného učenia
- rozdelenie moslimov
- päť pilierov islamu

TRADIČNÉ REMESLÁ

Práca s drevom

- výroba drobných dekoračných predmetov – realizujeme v dielni vašej školy

Plstenie

- mokré plstenie – výroba „mydielka vo svetri“
 - mokré plstenie – výroba plsteného kvetu

Drôtovanie

- výroba drobných šperkov (náramky, prívesky, brošne)
- drôtené dekorácie (srdiečko, jablko, špirála, vianočné a veľkonočné ozdoby..)
 - drôtené zvieratká (vtáčik, ryba, motýlik, pavúk...)

Práca so šúpolím

- výroba postavičiek z kukuričného šúpolia

Šitie z filcu

- kľúčenky a ozdoby ušité z filcu a vyplnené vláknom

VÝTVARNÉ TECHNIKY

Dekorovanie tašky fixkami alebo sprejmi na textil

- tašky s motívmi zvierat, rastlín, rozprávkových postavičiek
 - tašky s motívom ľudovej ornamentiky
- odtláčanie pečiatok na tašky / farbenie sprejom cez šablónu

Zvieratko dekorované tkaním

- vypletanie kartónového zvieratka vlnou (lama, ovečka, baran a ďalšie)

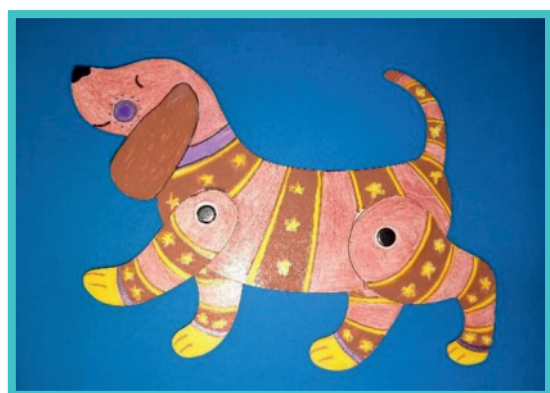
Výroba ozdobného reliéfu so skamenelinami

- sadrové odliatky v tvare skamenelín na kartónovej podložke

Práca s papierom

- pohľadnice
- pohyblivé zvieratká
- malé papierové kompozície a iné

TEMATICKÉ TVORIVÉ DIELNIČKY

Sviatočné tvorenie

- vypletanie drevenej šablóny pomocou drôtu a korálikov
 - výroba dreveného betlehemu
- technika decoupage aplikovaná na drevo alebo sklo

Sezónne tvorenie počas roka

- sezónne aranžmány – ročné obdobia (jar, leto, jeseň, zima)
 - fašiangové masky, Deň tulipánov ...

- drevený výrez dekorovaný vtáčikmi
- svietnik zdobený technikou decoupage
- zvieratko - mačička, líška, kuriatko, zajko s brmbolcom

Personalizované darčeky pre blízkych

- Deň matiek

- Deň otcov

- Mesiac úcty k starším

- žiakovi – napr. pri rozlúčke štvrtákov s 1. stupňom ZŠ:
tričko Malý princ s myšlienkou „Dobre vidíme iba srdcom“

